

Spis treści

Przedmowa	9
Wykaz używanych skrótów	10
Wstęp	13

CZĘŚĆ PIERWSZA

Eliza Lamer-Zarawska

Wprowadzenie do fitoterapii	15
1. Tradycyjne systemy leczenia ziołami	17
Starożytne zapiski o ziołach	17
Tradycyjna medycyna Chin i Japonii	17
Tradycyjna medycyna Indii	20
2. Leki roślinne	22
Lek roślinny – współczesne definicje	22
Postać leku roślinnego	23

CZĘŚĆ DRUGA

Eliza Lamer-Zarawska

Farmakognozja	27
1. Węglowodany	29
Monosacharydy	29
Oligosacharydy	34
Polisacharydy	36
Poliuronidy	41
2. Lipidy (tłuszcze)	46
Tłuszcze proste	47
Oleje roślinne	49
Oleje rybne	57
Fosfolipidy	59
3. Glikozydy	61
Glikozydy fenolowe	62
4. Flawonoidy	64
Antocyjany i procyanidyny	67
5. Garbniki	72
Działanie biologiczne i farmakologiczne garbników	73
6. Fenolokwasy (kwasy fenolowe)	77
Monomery kwasu kawowego	77
Dimery kwasu kawowego	78

7. Kumaryny	80
8. Irydoidy oraz gorycze (goryczki)	84
9. Glikozydy nasercowe	85
10. Olejki eteryczne	87
11. Żywice i balsamy	90
12. Steroidy	92
13. Terpeny	93
14. Saponiny (saponozydy)	95
15. Alkaloidy	97
Alkaloidy pirydynowe i piperydynowe	97
Alkaloidy tropanowe	98
Alkaloidy izochinolinowe	98
Alkaloidy chinolinowe	99
Alkaloidy indolowe	101
Alkaloidy sporyszowe	103
Alkaloidy purynowe	104

CZĘŚĆ TRZECIA

Eliza Lamer-Zarawska, Jan Niedworok

Fitoterapia. Terapeutyczne zastosowanie surowców zielarskich i ich składników	107
1. Fitoterapia schorzeń ośrodkowego układu nerwowego	109
Substancje i surowce działające na ośrodkowy układ nerwowy	109
Surowce i preparaty o działaniu uspokajającym i nasennym	110
Fitoterapia zaburzeń lękowych	124
Fitoterapia depresji	127
Fitoterapia zespołów otępieniowych	133
Surowce pobudzające ośrodkowy układ nerwowy	136
2. Fitoterapia zaburzeń obwodowego układu nerwowego	142
Obwodowy układ nerwowy – wprowadzenie	142
Fitoterapia migrenowych bólów głowy i neuralgii	155
3. Fitoterapia schorzeń układu sercowo-naczyniowego	
– <i>Barbara Kowal-Gierczak</i>	159
Hemostaza krwi ludzkiej	159
Powikłania zakrzepowo-zatorowe	160
Zmiany miażdżycowo-zakrzepowe tętnic	160
Powikłania zakrzepowo-zatorowe naczyń żylnych	162
Substancje przeciwzakrzepowe	163
Roślinne antyoksydanty fenolowe w profilaktyce i terapii chorób miażdżycowo-zatorowych	169
Fitoterapia chorób serca	192
Fitoterapia nadciśnienia tętniczego	205
4. Fitoterapia zaburzeń metabolicznych – <i>Barbara Kowal-Gierczak</i>	209
Cukrzyca i jej powikłania	209
Otyłość i nadwaga	223

5. Odporność wrodzona i nabyta – Zofia Blach-Olszewska	232
Mechanizmy immunologiczne przeciwwirusowej aktywności leków roślinnych	232
Immunomodulacyjna aktywność preparatów roślinnych	235
Przeciwwirusowa aktywność preparatów roślinnych	236
Działanie immunostymulujące aloesu	238
Charakterystyka preparatów aloesowych o działaniu immunostymulującym	239
6. Fitoterapia chorób układu oddechowego	241
Leki roślinne stosowane w pulmonologii	241
Fitoterapia astmy oskrzelowej	243
Fitoterapia stanów zapalnych dróg oddechowych	246
Surowce i preparaty immunostymulujące, stosowane w chorobach dróg oddechowych	273
Rośliny o działaniu napotnym i przeciwgorączkowym	277
Surowce i preparaty stosowane zewnętrznie w chorobach układu oddechowego	281
7. Fitoterapia chorób układu pokarmowego	283
Fitoterapia zaburzeń trawiennych	283
Charakterystyka surowców goryczowych	284
Surowce roślinne o działaniu wiatropędnym	308
Surowce roślinne dostarczające enzymów proteolitycznych	314
Fitoterapia stanów zapalnych błony śluzowej żołądka, dwunastnicy i jelit	316
Fitoterapia zaburzeń czynnościowych żołądka i jelit	324
8. Fitoterapia chorób wątroby i dróg żółciowych	348
Fitoterapia zaburzeń czynnościowych dróg żółciowych	352
9. Fitoterapia chorób układu moczowego	357
Stany zapalne nerek, moczowodów oraz pęcherza moczowego	358
Środki moczopędne i akwaretyczne	360
Surowce stosowane w chorobach nerek i dróg moczowych oraz w kamicy nerkowej	361
10. Fitoterapia chorób reumatycznych	377
Substancje roślinne działające przeciwreumatycznie	377
Surowce i preparaty stosowane w reumatologii	380
Fitoterapia dny	392
11. Fitoterapia chorób ginekologicznych	396
Surowce i preparaty stosowane w ginekologii	396
Fitoterapia zaburzeń miesiączkowania	397
Surowce i preparaty stosowane w menopauzie	407
12. Andropauza	416
Przerost gruczołu krokowego	417
Surowce i preparaty	419
13. Fitoterapia chorób skóry	425
Surowce i preparaty stosowane w leczeniu dermatologicznym	426
14. Zastosowanie roślin leczniczych w geriatricii	433
Biologiczne skutki procesów wolnorodnikowych	434
Azjatyckie rośliny „wiecznej młodości”	437
15. Interakcje wybranych surowców zielarskich z lekami	444

CZĘŚĆ CZWARTA*Anna Długosz*

Toksykologia roślin leczniczych	449
1. Hepatotoksyczność	452
2. Nefrotoksyczność	454
3. Neurotoksyczność	458
4. Kardiotoxyczność	461
5. Gastrotoksyczność	464
6. Zatrucia w wyniku omyłkowego spożycia lub przedawkowania niektórych surowców zielarskich i ich preparatów	466
7. Alergia	469
8. Toksyczność roślinnych środków uzależniających	471
Piśmiennictwo	479
Skorowidz	481